

Profil över äldre golv med stolphål i Garda kyrka vilka konstaterades vid den arkeologiska undersökningen 1968.

Arkeologisk undersökning i Garda kyrka

I senaste numret av "FORNVANNEN" — tidskrift för svensk antikvarisk forskning — finns en intressant och omfattande artikel om de arkeologiska undersökningarna i Garda kyrka. Författare till artikeln är Gustaf Trotsig som handhaft ovannämnda undersökning.

I SAMBAND MED den omfattande restaureringen av Garda kyrka har också genomförts en arkeologisk undersökning av kyrkan. I samband med detta arbete avlägsnades det sentida lånhusgolvet varvid man påträffade ett äldre primitivt stengolv med bl. a. flera fragmentariska bildstenar från förkristen tid (Gotland).

Garda kyrka är uppförd i flera etapper från mitten av

BARRY PRESS

1100-talet och fram till förra hälften av 1300-talet. Lånhuset anses vara den äldsta bevarade delen och det var här som intressanta iakttagelser gjordes som sannolikt bidrager till en breddad kunskap kring Gotlands första kyrkobyggnadsepok.

Det påträffade äldre golvet bestod i huvudsak av obearbetade kalkstenshällar men även kanttuktade hällar och förutnämnda bildstensfragment. Stenarna var sammanfogade med kalkbruk. I golvet gjordes även andra fynd bl. a. ett dopfuntsfundament bestående av två hällar profilerade för ändamålet och med avloppshål för dopvattnet. En intressant iakttagelse gjordes vid undersökningen av området un-

der dopfuntsfundamentet där nämnda hällar vilade på en c:a 1,1×1,2 m stor och 50 cm djup rektangulär sättning av kantställda kalkstenshällar. Hållrummet under fundamentet visade sig vara utformat som ett likarmat kors orienterat i kardinalstrecken.

DET NU ÅTERFUNNA tidigmedeltida stengolvet är unikt för Gotland. I regel har sådana förstörts i samband med senare tiders gravläggningar som var vanligen förekommande i våra kyrkor ända fram på 1800-talet.

Det var även angeläget att få undersöka partierna under det påträffade stengolvet, berättar Gustaf Trotsig i sin artikel, men den tid som stod till förfogande var genom restaureringsarbetets fortskridande begränsad till en vecka.

Denna undersökning visade sig dock värdefull genom att den lämnade nya ledtrådar kring den första kyrkobyggnadsepoken. Under kalkstengolvet påträffades först ett c:a 10 cm mäktigt lager av sand och under detta ett upp till 4 cm tjockt lager av sot och kalkblandad sand.

Dessa lager var på flera ställen genombrutna av "nedgrävningar" med ett djup av upp till 75 cm i förhållande till det gamla stengolvets yta. Nedgrävningarna har tolkats som stolphål och hade en fyllning av kalkblandad sand som var påfallande torr och lös.

Dessa fynd gjorde det angeläget att utrona om ytterligare stolphål fanns för att härige-

nom om möjligt klarlägga dessa funktion m. m. Med ledningen av gjorda fynd gjordes en beräkning och ett provschakt togs varvid ytterligare ett stolphål lokaliserades. I det fortsatta undersökningsarbetet konstaterades ytterligare sådana hål.

FÖREKOMSTEN AV stolphål kan tolkas på minst tre olika sätt skriver Gustaf Trotsig. Antingen har stolparna fyllt någon funktion i en tidig inredning i den äldsta stenkyrkan eller härrör de från byggnadsställningar som använts vid uppförandet eller slutligen kan de hänföras till en äldre träkyrka.

Kring detta har Gustaf Trotsig gjort en omfattande undersökning, lagt fram teorier och jämförelser och inte minst tagit upp tankar och undersökningsresultat kring vikingatida gravar och ställt dessa i relation till nu gjorda iakttagelser.

Det redovisade materialet är av stort intresse och lämnar värdefulla bidrag till kunskapen kring den första kyrkobyggnadsperioden på Gotland.